

TYGA, v. a. 1. (gam.) Intyga, vittna. *T. till*, se *Tillyga*.

TYGARE, m. 3. Svarfjern, som nyttjas vid guilochering.

TYGEL, tyg'l, m. 2. pl. — *tyglar*. Läderrem, anbragt å hvardera sidan af betslet på vagns- eller ridhäst, för att dermed kunna styra honom. *Högra, venstra t-n. Föra en häst vid t-n. Hålla lösa, stränga, jemna tyglar. Rida med lösa tyglar. Ge hästen t-n, släppa efter t-n, hålla tygeln mindre strängt, så att hästen har mera frihet. (Fig.) Släppa efter t-n, mildra sin stränghet. Hålla i t-n, beherrska; hålla vid tukt och ordning, i lydnad, t. ex.: Citadellet håller staden i t-n; hålla en i t-n. Lägga t. på, kufva. Lemna fria tyglar åt, lemna full frihet.*

TYGELFRI, a. 2. neutr. — *fritt*. Se *Tygellös*. — *Tygefrihet*, f. 3. — *Tygefritt*, adv.

TYGELLÖS, a. 2. (fig.) Som ej underkastar sig tvång af lag, ordning eller regel; i hög grad sjelfsvåldig och oordentlig. *T-a horder. T. frihet. T-t sjelfsvåld. T. lefnad.*

TYGELLÖSHET, f. 3. (fig.) Förakt för allt tvång af lag, ordning eller regel; ytterligt sjelfsvåld, ytterligt oordentlighet; det med trots af lag, ordning, sed och umgängsregler förbundna sträfvan det tillfredsställa våra lustar och begär.

TYGELLÖST, adv. På ett tygellöst sätt; utan allt tvång af lag, ordning eller regel; ytterst sjelfsvåldigt och oordentligt.

TYGFÖRRÅD, n. 3. o. 5. Förråd af vapen, kanoner m. m. samt artilleri-tillbehör.

TYGGÅRD, m. 2. Se *Artillerigård*, bem. 1.

TYGHUS, n. 5. Se *Arsenal*, bem. 1.

TYGHUSFÖRRÅD, n. 3. o. 5. Se *Tygförråd*.

TYGKÄNGA, f. 1. Känga med tyg i st. f. öfverläder.

TYGLÅ, v. a. 1. Hålla i tygeln. Säges både egentl. o. figurligt. *T. en häst hårdt. (Fig.) T. de upproriska. T. sina begär. T. sjelfsvåldet. — Tyglande, n. 4.*

TYGLÖJTANT, m. 3. Officer, som biträder en tygmästare i dess tjenstutöfning.

TYGMÄSTARE, m. 3. Högre officer, som har uppsigt öfver ett tygförråd. — Se *Fältygmästare* och *General-fältygmästare*.

TYGSKLÄDNING, f. 2. Klädning af annat tyg än kläde eller siden.

TYGSKO, m. 3. pl. — *skor*. Sko med tyg i st. f. öfverläder.

TYGSKRIFVARE, m. 3. Skrifvare vid ett tyghus.

TYGSTAT, m. 3. Samtelige officerare, tjenstemän och arbetare, som äro anställda vid ett tyghus.

TYGSTYCKE, n. 4. Stycke af tyg (bem. 3, a).

TYGTRYCKARE, m. 3. Fabriksarbetare, som trycker tyger.

TYGTRYCKERI, n. 3. 1) Konsten att delvis och upprepadt trycka ett tyg med särskilda färger efter ett bestämdt mönster. — 2) Inrättning, ställe, der detta sker.

TYGVAKTARE, m. 3. Person, hvars befattning är att hafva vård om tygförråd.

TYGVÄFVARE, m. 3. Se *Raskmakare*.

TYLL, m. 3. Ett slags tunn, lätt, florsartad väfnad af bomull eller silke.

TYMPAN, tympan, m. 3. (grek. *Tympanon*) I byggnadskonsten. a) Fältet, som en fronton innesluter. — b) Frontispis på en trekantig arkad.

TYNA, v. n. 1. 1) Småningom förlora kraf-

terna, utan att vara sängliggande sjuk. *T. af, se Aftyna. T. bort, dö genom aftyning. — Syn.* Aftyna, Förtyna, Aftvina. — 2) Säges äfv. om växter, då deras växtlighet och lifskraft allt mer och mer aftaga. — 3) (fig.) Småningom aftaga. — *Tynande, n. 4.*

TYNGA, v. a. o. n. 2. (af *Tung*) 1) Trycka hårdt med sin tyngd. *Den svåra bördan tynger honom för mycket. Det tyngde för hårdt på hvalfvet. T. ned, se Nedtynga. T. på, trycka tyngre. — 2) (fig.) Trycka, besvära. Denna mat t-ger magen. Sömmen t-ger mig, t-ger ögonen, jag är mycket sömnig. — T., v. n. eller T-s, v. d. Blifva trög, olustig af sömn, blifva sömnig. T. till, somna; taga sig en liten lur. — *Tyngande, n. 4.**

TYNGD, f. 3. 1) a) Alla kroppars dragning till jordens medelpunkt, eller deras sträfvan att trycka, om de hafva underlag, och att falla, i händelse de sakna sådant. Kallas äfven Allmän Tyngd, Gravitation. *T-en är egentligen ingenting annat än en ömsesidig attraktion emellan alla i universum existerande kroppar. Luftens t. Denna pelare bär hela takets t. — b) Mättet af en kropps dragning till jordens medelpunkt. Kallas rättare *Vigt*. Se detta ord, bem. 1. — 2) (med plur.) Något tungt, en tung kropp. *Man måste lägga en t. på locket. — 3) (fig.)* Något tryckande, plågsamt. *Stafveriets t. Hela t-en af kriget, af göromålen. — 4) Känsla i kroppen af något liksom tyngande. Jag har en t. i hufvudet, i hela kroppen.**

TYNGDKRAFT, f. 3. (fys.) Den naturkraft, som verkar hvad vi kalla tyngd.

TYNGDLAG, m. 2. (fys.) Den naturlag, hvar- eller kropparnes tyngd bestämmes.

TYNGDLINIE, tyngdlinje, f. 3. (fys.) Hvarje rak linie, som går genom en kropps tyngdpunkt.

TYNGDLÄRA, f. 1. Se *Statik*.

TYNGDMÄTARE, m. 3. (fys.) Instrument att finna kroppars specifika vikt.

TYNGDPUNKT, m. 3. (fys.) Den punkt i eller utom en kropp eller ett system af kroppar, som understödd, gör att kroppen eller systemet hvilat, och omkring hvilken alla delarnes tyngder väga jemt.

TYNGNING, f. 2. Handlingen, då man tynger; verkningen af något, som tynger.

TYNGRE, **TYNGST**, adj. komp. o. superl. af *Tung*. — *Adv. Denna sten ligger tyngre på än den andra. Den bördan trycker tyngst.*

TYP, m. 3. (grek. *Typos*) 1) Urbild, förebild. — 2) Gjuten bokstaf till tryckning. — 3) (fig.) Karakter, hos hvilken någon viss själsriktning, passion, finnes utbildad i hela dess fullhet.

TYPHUS, se *Tyfus*.

TYPISK, a. 2. Förebildande.

TYPOGRAF, typågráf, m. 3. Boktryckare. [— graph.]

TYPOGRAFI, typågrafi, f. 3. Boktryckarkonst. [— graphi.]

TYPOGRAFISK, a. 2. Till boktryckarkonsten hörande. [— graphisk.]

TYR, nom. prop. m. Krigets gud, enligt Asaläran.

TYRÄNN, m. 3. (grek. *Tyrannos*, envåldsherre) 1) Grym, blodtörstig, förtryckande herrskare. *Kristiern T. — 2) Grym, blodtörstig människa, barbar. Han är en t. emot sitt tjenstfolk.*

TYRANNI, --ni, n. 3. 1) Grym, förtryckande regering. — 2) Grymt handlingsätt, grymhet.